

Rada
Európskej únie

V Bruseli 24. mája 2022
(OR. en)

**Medziinštitucionálny spis:
2022/0165(NLE)**

9470/22
ADD 1

SOC 308
EMPL 204
ECOFIN 498
EDUC 186
JEUN 81
GENDER 66
ANTIDISCRIM 49

NÁVRH

Od:	Martine DEPREZOVÁ, riaditeľka, v zastúpení generálnej tajomníčky Európskej komisie
Dátum doručenia:	23. mája 2022
Komu:	Jeppe TRANHOLM-MIKKELSEN, generálny tajomník Rady Európskej únie
Č. dok. Kom.:	COM(2022) 241 final ANNEX
Predmet:	PRÍLOHA k návrhu ROZHODNUTIA RADY o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

Delegáciám v prílohe zasielame dokument COM(2022) 241 final ANNEX.

Príloha: COM(2022) 241 final ANNEX

V Bruseli 23. 5. 2022
COM(2022) 241 final

ANNEX

PRÍLOHA

k

návrhu ROZHODNUTIA RADY

o usmerneniach pre politiky zamestnanosti členských štátov

PRÍLOHA

Usmernenie č. 5: Zvyšovanie dopytu po pracovnej sile

Členské štáty by mali aktívne podporovať udržateľné sociálne trhové hospodárstvo a uľahčovať a podporovať investície do vytvárania kvalitných pracovných miest a pritom s ohľadom na hlavný cieľ EÚ v oblasti zamestnanosti do roku 2030 využiť aj potenciál spojený so zelenou a digitálnou transformáciou. Na tento účel by mali znížiť prekážky, ktorým čelia podniky pri zamestnávaní ľudí, podporovať zodpovedné podnikanie a skutočnú samostatnú zárobkovú činnosť, a najmä podporovať vytváranie a rast malých a stredných podnikov, a to aj prostredníctvom prístupu k finančným prostriedkom. Členské štáty by mali aktívne podporovať rozvoj sociálneho hospodárstva a naplno využívať jeho potenciál, posilňovať sociálnu inováciu a sociálne podniky a podporovať tie obchodné modely, ktoré vytvárajú kvalitné pracovné príležitosti a prinášajú sociálne výhody na miestnej úrovni, najmä v obehovom hospodárstve a v oblastiach, ktoré prechod na zelené hospodárstvo z dôvodu ich odvetvovej špecializácie ovplyvnil najviac.

Po kríze spôsobenej ochorením COVID-19 by sa procesy reštrukturalizácie mali okrem opatrení, ktorých cieľom je v relevantných prípadoch udržať pracovné miesta a podporiť tak modernizáciu hospodárstva, a to aj rozvíjaním zodpovedajúcich zručností, uľahčovať a podporovať aj prostredníctvom dobre navrhnutých režimov skráteného pracovného času a podobných opatrení. S cieľom podporiť vytváranie pracovných miest a zmenu pracovného miesta a odstrániť nedostatok pracovnej sily a zručností by sa mali zväziť dobre navrhnuté stimuly na prijímanie pracovníkov a na zmenu pracovného miesta a opatrenia na získavanie nových zručností a na zvyšovanie úrovne zručností, a to aj vzhľadom na digitálnu a zelenú transformáciu, ako aj na vplyv ruskej invázie na Ukrajinu.

Zdaňovanie by sa malo presunúť z práce na iné zdroje, ktoré viac podporujú zamestnanosť a inkluzívny rast a sú v súlade s klimatickými a environmentálnymi cieľmi, a to so zreteľom na prerozdeľovací účinok daňového systému, a zároveň by sa mali chrániť príjmy na zabezpečenie primeranej sociálnej ochrany a výdavky na podporu rastu.

Členské štáty vrátane tých, ktoré majú zákonné minimálne mzdy, by s ohľadom na stanovovanie miezd mali podporovať kolektívne vyjednávanie a zabezpečiť účinné zapojenie sociálnych partnerov transparentným a predvídateľným spôsobom, čo by umožnilo, aby mzdy dokázali primerane reagovať na vývoj produktivity, a podporili by sa spravodlivé mzdy umožňujúce dôstojnú životnú úroveň, pričom by sa osobitná pozornosť mala venovať skupinám s nižším a stredným príjmom s cieľom posilniť vzostupnú sociálno-ekonomickú konvergenciu. Mechanizmy stanovovania miezd by mali zohľadňovať sociálno-ekonomické podmienky vrátane vývoja v jednotlivých regiónoch a odvetviach. Členské štáty a sociálni partneri by rešpektujúc vnútroštátne postupy a autonómiu sociálnych partnerov mali zabezpečiť, aby všetci pracovníci mali spravodlivé mzdy prostredníctvom priameho alebo nepriameho využívania kolektívnych zmlúv alebo primeraných zákonných minimálnych miezd, a to s ohľadom na ich vplyv na konkurencieschopnosť, vytváranie pracovných miest a chudobu pracujúcich.

Usmernenie č. 6: Zvyšovanie ponuky pracovnej sily a zlepšovanie prístupu k zamestnaniu, ako aj celoživotného získavania zručností a kompetencií

V kontexte digitálnej a zelenej transformácie, demografických zmien a vojny na Ukrajine by členské štáty s ohľadom na hlavnú cieľovú hodnotu EÚ v oblasti zručností do roku 2030 mali

presadzovať udržateľnosť, produktivitu, zamestnateľnosť a ľudský kapitál a zároveň podporovať získavanie zručností a kompetencií v priebehu celého života ľudí a reagovať na súčasné a budúce potreby trhu práce. Členské štáty by takisto mali prispôbiť svoje systémy vzdelávania a odbornej prípravy a investovať do nich, aby poskytovali vysokokvalitné a inkluzívne vzdelávanie vrátane odborného vzdelávania a prípravy, ako aj prístup k digitálnemu vzdelávaniu a jazykovým kurzom (napr. v prípade utečencov vrátane utečencov z Ukrajiny). Členské štáty by mali spolupracovať so sociálnymi partnermi, poskytovateľmi vzdelávania a odbornej prípravy, podnikmi a inými zainteresovanými stranami s cieľom riešiť štrukturálne nedostatky systémov vzdelávania a odbornej prípravy a zlepšiť ich kvalitu a relevantnosť pre trh práce, a to aj v záujme umožnenia zelenej a digitálnej transformácie, riešenia existujúceho nesúladu medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami a predchádzania vzniku nových nedostatkov, najmä v prípade činností súvisiacich s plánom REPowerEU, ako je využívanie energie z obnoviteľných zdrojov a obnova budov. Osobitná pozornosť by sa mala venovať výzvam, ktorým čelí učiteľské povolanie, okrem iného aj prostredníctvom investovania do digitálnych kompetencií učiteľov a školiteľov. Systémy vzdelávania a odbornej prípravy by mali vybaviť všetkých študentov kľúčovými kompetenciami vrátane základných a digitálnych zručností, ako aj prierezových kompetencií, aby sa tak vytvorili základy pre adaptabilitu a odolnosť počas celého života. Členské štáty by sa mali snažiť posilniť zaistenie individuálnych nárokov na odbornú prípravu a zabezpečiť ich prenosnosť pri zmenách pracovného miesta, a to v prípade potreby aj prostredníctvom individuálnych vzdelávacích účtov, ako aj spoľahlivého systému posudzovania kvality odbornej prípravy. Členské štáty by mali využiť potenciál mikrocertifikátov na podporu celoživotného vzdelávania a zamestnateľnosti. Mali by každému umožniť predvídať potreby trhu práce a lepšie sa im prispôbiť, najmä prostredníctvom neustáleho získavania nových zručností, zvyšovania úrovne zručností a poskytovania integrovaného usmerňovania a poradenstva s cieľom podporiť spravodlivé a nediskriminačné možnosti v súvislosti so zmenou pracovného miesta pre všetkých, posilniť sociálne výstupy, riešiť nedostatky na trhu práce a nesúlad medzi ponúkanými a požadovanými zručnosťami, zlepšiť celkovú odolnosť hospodárstva voči otrasom a uľahčiť prípadné úpravy.

Členské štáty by mali podporovať rovnaké príležitosti pre všetkých tým, že budú riešiť nerovnosti v systémoch vzdelávania a odbornej prípravy. Predovšetkým by sa mal deťom v súlade s Európskou zárukou pre deti poskytnúť prístup ku kvalitnému vzdelávaniu a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zvýšiť celkovú úroveň kvalifikácie, znížiť počet osôb, ktoré predčasne ukončili vzdelávanie a odbornú prípravu, podporovať prístup detí zo vzdialených oblastí k vzdelávaniu, zvýšiť atraktivnosť odborného vzdelávania a prípravy (OVP), podporovať prístup k terciárnemu vzdelávaniu a jeho dokončenie, uľahčiť mladým ľuďom prechod zo vzdelávania do zamestnania prostredníctvom kvalitných stáží a učňovskej prípravy, ako aj zvýšiť účasť dospelých na ďalšom vzdelávaní, najmä v prípade vzdelávajúcich sa osôb zo znevýhodneného prostredia a najmenej kvalifikovaných osôb. Vzhľadom na nové požiadavky digitálnych, zelených a starnúcich spoločností by členské štáty mali vo svojich systémoch OVP posilniť učenie sa prácou aj prostredníctvom kvalitnej a účinnej učňovskej prípravy a zvýšiť počet absolventov v oblasti vedy, technológie, inžinierstva a matematiky (STEM) v rámci OVP aj terciárneho vzdelávania, a to najmä žien. Okrem toho by členské štáty mali zvýšiť relevantnosť terciárneho vzdelávania a prípadne výskumu pre trh práce; zlepšiť monitorovanie a predpovedanie zručností; zvýšiť viditeľnosť zručností a zlepšiť porovnateľnosť kvalifikácií vrátane tých, ktoré boli získané v zahraničí, a vytvoriť viac možností na uznávanie a potvrdzovanie zručností a kompetencií získaných mimo formálneho vzdelávania a odbornej prípravy. Mali by zmodernizovať a zvýšiť ponuku a využívanie flexibilného ďalšieho OVP. Členské štáty by takisto mali podporovať dospelých s nízkou úrovňou zručností v tom, aby si udržali alebo rozvíjali svoju dlhodobú

zamestnateľnosť zlepšovaním prístupu ku kvalitným vzdelávacím možnostiam a ich využívania, a to prostredníctvom vykonávania odporúčania Cesty zvyšovania úrovne zručností vrátane hodnotenia zručností, ponuky vzdelávania a odbornej prípravy zodpovedajúcich príležitostí na trhu práce a potvrdzovania a uznávania získaných zručností.

Členské štáty by mali nezamestnaným a neaktívnym osobám poskytovať účinnú, včasnú, koordinovanú a cieľnú pomoc založenú na pomoci pri hľadaní pracovného miesta, odbornej príprave, rekvalifikácii a prístupe k iným podporným službám, pričom by sa osobitná pozornosť mala venovať zraniteľným skupinám a osobám osobitne zasiahnutým zelenou a digitálnou transformáciou. V záujme výrazného zníženia dlhodobej a štrukturálnej nezamestnanosti a jej predchádzania by sa mali čo najskôr, najneskôr však po 18 mesiacoch nezamestnanosti realizovať komplexné stratégie, ktoré zahŕňajú hĺbkové individuálne posúdenie nezamestnaných osôb. Nezamestnanosť mladých ľudí a otázka mladých ľudí, ktorí nie sú zamestnaní, ani nie sú v procese vzdelávania alebo odbornej prípravy (NEET), by sa mali naďalej riešiť predchádzaním predčasnému ukončeniu školskej dochádzky a štrukturálnym zlepšovaním prechodu zo školy do zamestnania vrátane plného vykonávania posilnenej záruky pre mladých ľudí, ktorá by mala takisto výrazne podporiť kvalitné pracovné príležitosti pre mladých ľudí v období obnovy po pandémie. Okrem toho by členské štáty v kontexte Európskeho roka mládeže 2022 mali zintenzívniť úsilie, najmä aby zdôraznili, aké nové perspektívy do budúcnosti a príležitosti na boj proti negatívnemu vplyvu pandémie na mladých ľudí zelená a digitálna transformácia ponúka.

Členské štáty by sa mali zamerať na odstránenie prekážok a demotivačných faktorov, ktoré odrádzajú od účasti na trhu práce, a mali by vytvárať stimuly pre účasť na trhu práce, a to najmä pokiaľ ide o osoby s nízkymi príjmami, druhé zárobkovo činné osoby v domácnosti a osoby, ktoré sú od trhu práce najviac vzdialené, vrátane ľudí s migrantským pôvodom a marginalizovaných Rómov. Vzhľadom na veľký nedostatok pracovnej sily v určitých zamestnaniach a odvetviach by členské štáty mali prispievať k podpore ponuky pracovnej sily, najmä presadzovaním primeraných miezd a dôstojných pracovných podmienok, ako aj účinných aktívnych politík trhu práce. Členské štáty by mali podporovať aj prispôsobovanie pracovného prostredia osobám so zdravotným postihnutím vrátane cieľenej finančnej podpory a služieb, ktoré im umožňujú zapojiť sa do trhu práce a do života spoločnosti.

Mala by sa riešiť otázka rozdielov v zamestnanosti a odmeňovaní žien a mužov. Členské štáty by mali zabezpečiť rodovú rovnosť a väčšiu účasť žien na trhu práce, a to aj prostredníctvom zabezpečenia rovnakých príležitostí a kariérneho postupu a odstránenia prekážok v prístupe k vedúcim pozíciám na všetkých úrovniach rozhodovania. Mala by sa zabezpečiť rovnaká odmena za rovnakú prácu alebo prácu rovnakej hodnoty a mala by sa zabezpečiť transparentnosť odmeňovania. Malo by sa podporovať zosúladenie pracovného, rodinného a súkromného života pre ženy aj mužov, najmä prostredníctvom prístupu k cenovo dostupným a kvalitným službám dlhodobej starostlivosti a službám vzdelávania a starostlivosti v ranom detstve. Členské štáty by mali zabezpečiť, aby rodičia a osoby s opatrovateľskými povinnosťami mali prístup k vhodnej dovolenke z rodinných dôvodov a pružným formám organizácie práce, a tak mohli zosúladiť svoj pracovný, rodinný a súkromný život, a mali by podporovať vyvážené využívanie týchto nárokov medzi ženami a mužmi.

Usmernenie č. 7: Zlepšovanie fungovania trhov práce a účinnosť sociálneho dialógu

Členské štáty by mali v spolupráci so sociálnymi partnermi pracovať na spravodlivých, transparentných a predvídateľných pracovných podmienkach a zabezpečiť rovnováhu medzi právami a povinnosťami, aby mali prospech z dynamickej a produktívnej pracovnej sily a nových pracovných režimov a obchodných modelov. Mali by obmedziť segmentáciu na

trhoch práce a predchádzať jej, bojovať proti nedeklarovanej práci a nepravnej samostatnej zárobkovej činnosti a podporovať prechod na formy zamestnania na neurčitý čas. Prostredníctvom pravidiel na ochranu zamestnanosti, pracovného práva a inštitúcií by sa malo zabezpečiť tak vhodné prostredie na prijímanie pracovníkov, ako aj potrebná flexibilita pre zamestnávateľov, aby sa mohli rýchlo prispôbiť meniacim sa hospodárskym podmienkam, pričom by sa zároveň mali ochraňovať pracovné práva a mala by sa zabezpečiť sociálna ochrana, primeraná úroveň bezpečnosti a zdravé, bezpečné a dobre prispôbené pracovné prostredie pre všetkých pracovníkov. Podpora využívania pružných foriem organizácie práce, ako je telepráca, môže prispieť k vyššej úrovni zamestnanosti a inkluzívnejším trhom práce v postpandemickom kontexte. Zároveň je dôležité zabezpečiť dodržiavanie práv pracovníkov, pokiaľ ide o pracovný čas, pracovné podmienky a rovnováhu medzi pracovným a súkromným životom. Malo by sa predchádzať pracovnoprávnym vzťahom, ktoré vedú k neistým pracovným podmienkam, a to aj v prípade pracovníkov platformy, najmä ak majú nízku úroveň zručností, prostredníctvom boja proti zneužívaniu atypických zmlúv. V prípadoch nespravodlivého prepustenia by sa mal zabezpečiť prístup k účinnému a neustrannému urovnávaniu sporov a právo na nápravu vrátane primeranej kompenzácie.

Politiky by sa mali zameriavať na zlepšenie a podporu účasti na trhu práce, zosúladienia ponuky s potrebami trhu práce a zmeny postavenia na ňom, a to aj v znevýhodnených regiónoch. Členské štáty by mali účinne aktivovať osoby, ktoré sa môžu zapojiť do trhu práce, a umožniť im účasť na ňom, najmä zraniteľné skupiny, ako sú osoby s nižšou úrovňou zručností, osoby s migrantským pôvodom vrátane osôb s postavením dočasnej ochrany a marginalizovaní Rómovia. Členské štáty by mali posilniť rozsah a účinnosť aktívnych politík trhu práce zlepšením ich zamerania, dosahu a pokrytia a ich lepším prepojením so sociálnymi službami, s odbornou prípravou a podporou príjmu nezamestnaných osôb, kým si hľadajú prácu, a to na základe ich práv a povinností. Členské štáty by mali posilniť kapacitu verejných služieb zamestnanosti, aby mohli aj s pomocou digitalizácie uchádzačom o zamestnanie poskytovať včasnú pomoc prispôbenú ich individuálnym potrebám, reagovať na súčasné a budúce potreby trhu práce a zaviesť systémy riadenia založené na výsledkoch.

Členské štáty by mali nezamestnaným poskytovať primerané dávky v nezamestnanosti počas primeraného obdobia v súlade s ich príspevkami a vnútroštátnymi pravidlami oprávnenosti. Dávky v nezamestnanosti by nemali odrádzať od rýchleho návratu do zamestnania a mali by byť spravádzané aktívnymi politikami trhu práce.

Mala by sa primerane podporovať mobilita vzdelávajúcich sa osôb a pracovníkov s cieľom zvýšiť ich zručnosti a zamestnateľnosť a využiť plný potenciál európskeho trhu práce, pričom je takisto potrebné zabezpečiť spravodlivé podmienky pre všetkých, ktorí vykonávajú cezhraničnú činnosť, a zintenzívniť administratívnu spoluprácu medzi vnútroštátnymi správnymi orgánmi, pokiaľ ide o mobilných pracovníkov, a využívať pomoc Európskeho orgánu práce. V prípadoch dočasného uzavretia hraníc by sa mala podporovať mobilita pracovníkov v kritických povolaniach, ako aj mobilita cezhraničných, sezónnych a vyslaných pracovníkov, a to s ohľadom na verejné zdravie.

Členské štáty by sa okrem toho mali usilovať o vytvorenie vhodných podmienok pre nové spôsoby práce a využiť ich potenciál pre tvorbu pracovných miest a zároveň zabezpečiť ich súlad s existujúcimi sociálnymi právami. Členské štáty by preto mali poskytovať poradenstvo a usmernenia týkajúce sa práv a povinností uplatňovaných v súvislosti s atypickými zmluvami a novými spôsobmi práce, ako je práca cez digitálne platformy. V tejto súvislosti môžu zohrávať kľúčovú úlohu sociálni partneri a členské štáty by ich mali podporovať pri oslovovaní a zastupovaní ľudí v atypickej práci a práci cez platformy. Členské štáty by okrem toho v súvislosti s výzvami vyplývajúcimi z nových spôsobov organizácie práce, ako je algoritmické riadenie, dohľad nad údajmi a stála alebo polotrvalá telepráca, mali poskytovať

podporu pri presadzovaní práva, napríklad prostredníctvom usmernení alebo špecializovanej odbornej prípravy pre inšpektoráty práce.

Vychádzajúc z existujúcich vnútroštátnych postupov a s cieľom dosiahnuť účinnejší sociálny dialóg a lepšie sociálno-ekonomické výsledky, a to aj v krízových obdobiach, ako je vojna na Ukrajine, by členské štáty mali zabezpečiť včasné a zmysluplné zapojenie sociálnych partnerov do navrhovania a vykonávania reforiem a politík v oblasti zamestnanosti a sociálnej oblasti a prípadne aj hospodárskych reforiem a politík, a to aj podporou vyššej kapacity sociálnych partnerov. Členské štáty by mali podporovať sociálny dialóg a kolektívne vyjednávanie. Sociálni partneri by sa mali povzbudzovať k tomu, aby rokovali o kolektívnych zmluvách v záležitostiach, ktoré sa ich týkajú, a aby takéto zmluvy uzatvárali, pričom sa v plnej miere uznáva ich autonómia a právo na kolektívnu akciu.

Členské štáty by v náležitých prípadoch a na základe existujúcich vnútroštátnych postupov mali zohľadniť skúsenosti príslušných organizácií občianskej spoločnosti v oblasti zamestnanosti a sociálnych otázok.

Usmernenie č. 8: Presadzovanie rovnakých príležitostí pre všetkých, podpora sociálneho začlenenia a boj proti chudobe

Členské štáty by mali podporovať inkluzívne trhy práce, ktoré sú prístupné pre všetkých, a to zavedením účinných opatrení na boj proti všetkým formám diskriminácie a na podporu rovnakých príležitostí pre všetkých, a najmä pre skupiny osôb, ktoré sú na trhu práce nedostatočne zastúpené, pričom náležitú pozornosť treba venovať regionálnemu a územnému rozmeru. Mali by zabezpečiť rovnaké zaobchádzanie, pokiaľ ide o zamestnanie, sociálnu ochranu, zdravotnú a dlhodobú starostlivosť, vzdelávanie a prístup k tovaru a službám, bez ohľadu na rod, rasový alebo etnický pôvod, náboženstvo alebo vieru, zdravotné postihnutie, vek alebo sexuálnu orientáciu.

Členské štáty by mali zmodernizovať systémy sociálnej ochrany s cieľom podporovať primeranú, účinnú, efektívnu a udržateľnú sociálnu ochranu pre všetkých, a to vo všetkých etapách života, podporovať sociálne začlenenie a vzostupnú sociálnu mobilitu, stimulovať účasť na trhu práce, podporovať sociálne investície, bojovať proti chudobe a riešiť nerovnosti, a to aj prostredníctvom koncepcie svojich daňových a dávkových systémov a posúdenia distribučného vplyvu politík. Účinnosť systémov sociálnej ochrany sa zlepši doplnením univerzálnych prístupov o selektívne prístupy. Modernizácia systémov sociálnej ochrany by sa mala zamerať aj na zlepšenie ich odolnosti voči mnohostranným výzvam.

Členské štáty by mali rozvíjať a integrovať tri oblasti aktívneho začlenenia: primeranú podporu príjmu, inkluzívne trhy práce a prístup ku kvalitným podporným službám s cieľom uspokojiť individuálne potreby. Systémami sociálnej ochrany by sa mali zabezpečovať primerané dávky minimálneho príjmu pre všetky osoby, ktoré nemajú dostatočné zdroje, a podporovať sociálne začlenenie motivovaním ľudí, aby sa aktívne zapájali do trhu práce a do života spoločnosti, a to aj prostredníctvom cieleného poskytovania sociálnych služieb.

Nevyhnutnou podmienkou na zabezpečenie rovnakých príležitostí je prístup k cenovo dostupným, prístupným a kvalitným službám, ako je vzdelávanie a starostlivosť v ranom detstve, mimoškolská starostlivosť, vzdelávanie, odborná príprava, bývanie a zdravotná a dlhodobá starostlivosť. Osobitná pozornosť by sa mala venovať boju proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu vrátane boja proti chudobe pracujúcich v súlade s hlavnou cieľovou hodnotou EÚ do roku 2030 v oblasti znižovania chudoby. Predovšetkým chudoba detí by sa mala riešiť komplexnými a integrovanými opatreniami, najmä prostredníctvom úplného vykonávania Európskej záruky pre deti.

Členské štáty by mali zabezpečiť, aby mal každý vrátane detí prístup k základným službám. V prípade osôb, ktoré sa nachádzajú v núdzi alebo v zraniteľnej situácii, by členské štáty mali zaručiť prístup k primeranému sociálnemu bývaniu alebo podpore bývania. Mali by zabezpečiť čistú a spravodlivú energetickú transformáciu a riešiť energetickú chudobu ako čoraz významnejšiu formu chudoby v dôsledku rastúcich cien energie, ktoré čiastočne súvisia s vojnou na Ukrajine, a to prípadne aj prostredníctvom cielených dočasných opatrení na podporu príjmu. Mali by sa vykonávať aj politiky inkluzívnej obnovy budov. V súvislosti s týmito službami by sa mali zohľadňovať osobitné potreby osôb so zdravotným postihnutím vrátane prístupnosti. Osobitne by sa mal riešiť problém bezdomovectva. Členské štáty by mali zabezpečiť včasný prístup k cenovo dostupnej a kvalitnej preventívnej a liečebnej zdravotnej starostlivosti a dlhodobej starostlivosti a zároveň zabezpečiť dlhodobú udržateľnosť.

V súlade s aktiváciou smernice o dočasnej ochrane¹ by členské štáty mali utečencom z Ukrajiny poskytnúť primeranú úroveň ochrany vrátane práva na pobyt, prístupu na trh práce a integrácie na ňom, prístupu k vzdelávaniu, odbornej príprave a bývaniu, ako aj prístupu k systémom sociálneho zabezpečenia, zdravotnej starostlivosti, sociálnej pomoci alebo inej pomoci a finančných prostriedkov potrebných na pokrytie nákladov spojených s pobytom. V súlade s Európskou zárukou pre deti by sa mal zabezpečiť prístup detí k vzdelávaniu a starostlivosti a k základným službám. V prípade detí a mladistvých bez sprievodu by členské štáty mali zaviesť právo na poručníctvo alebo opatrovníctvo.

V súvislosti s rastúcou dlhovekosťou a demografickými zmenami by členské štáty mali zaistiť primeranosť a udržateľnosť dôchodkových systémov pre pracovníkov a samostatne zárobkovo činné osoby tým, že sa pre ženy a mužov zabezpečia rovnaké príležitosti na nadobudnutie a vznik dôchodkových práv, a to aj prostredníctvom doplnkových systémov, aby sa zaručil primeraný príjem v starobe. Dôchodkové reformy by sa mali podporovať politikami zacielenými na zníženie rozdielu v dôchodkoch žien a mužov a opatreniami zameranými na predĺženie pracovného života, ako je napríklad zvyšovanie skutočného veku odchodu do dôchodku, najmä uľahčením účasti starších osôb na trhu práce, a mali by sa zahrnúť do rámca stratégií aktívneho starnutia. Členské štáty by mali naviazať konštruktívny dialóg so sociálnymi partnermi a s ďalšími príslušnými zainteresovanými stranami a umožniť časovo primerané zavádzanie reforiem.

¹ Smernica Rady 2001/55/ES z 20. júla 2001 o minimálnych štandardoch na poskytovanie dočasnej ochrany v prípade hromadného prílevu vysídlených osôb a o opatreniach na podporu rovnováhy úsilia medzi členskými štátmi pri prijímaní takýchto osôb a znášaní z toho vyplývajúcich dôsledkov.